

SEEMANŮV DENÍK II.

TŘETÍ OFICIÁLNĚ ČERNOBÍLÝ ZPRAVODAJ FESTIVALU THEATRUM KUKS

22. SRPNA 2019 | HLEDÁNÍ ZTRACENÉHO BAROKA

Z DENÍČKU KATA MYDLÁŘE

GENIUS LOCI | KAT MYDLÁŘ

Při stále zkracujících se dnech, rychlejším plynutí času a z toho pramenící menší časové dotaci na vůbec jakoukoli aktivitu, je čím dál tím těžší se rozhodnout, jak trávit svůj čas a jak nikoli. Já se ku příkladu nechal vylákat na THEATRUM KUKS. Říká se, že by se mělo v životě vyzkoušet všechno. Tři dny plné barokování, nočního zpravodajování a rozumbradování nad vším zkušeným se svými drahými spolužáky, kamarády a v posledku i redakčními kolegy. Co víc si přát.

Včera ráno jsem se tedy probudil v Kuksu. Po otevření svých ztěžklých a oteklých očí po pár hodinách spánku jsem na stropě napočítal o osm pavouků méně, než když jsem nad ránem uléhal (což činilo deset kusů). Za velkého sebezapření jsem se ještě před devátou vyškrábal do sprchy s příslibem vynikající snídani na terase bistra U Zlatého slunce, které se mi posléze opravdu dostalo. Tomu však předcházelo nahaté dobrodružství, kdy jsem zamotaný do pavučin s jekotem vybíhal ze sprchového koutu, abych svedl nelítostný boj s osminožci, kteří si zdejší panství podmanili vskutku organizovaně a strukturovaně.

Není se čemu divit. Festival se kromě přemnožení pavouků a předvčerejším bučením krav doprovázejícím Geissleří produkci finálně stvrdil i v šapitó, kde se žlutočerně pruhovaní agresori rozhodli označkovat svoje teritorium vosím hnízdem. Vzhledem k dobrotám, které nám BarOko v důlku den co den chystá, to není až tak překvapivé.

Následně jsem se jakožto jedno ze tří dětí tat'ky Haška a mamky Bohadlové (neboť se o nás celý den starali a vozili nás svým autem) společně s redaktorkou Carmen a fotografkou Aničkou vydal na program mimo území Kuksu.

Pravdou je, že o baroku vím vskutku málo a hudebním analfabetem se ponížene nazývám od počátku věků. Ani rok hraní na zobcovou flétnu moji pozici na škále hudebních znalostí nijak značně nevylepšil. Zřejmě proto pro mě bylo nevšedním zážitkem vystoupení **folklorního souboru Barunka**, které mě se všemi těmi babkami v čepcích a v krojích a s nástroji, o jejichž názvech se mi ani nezdálo, zavedlo kamsi do dob devatenáctého století. Za zvuku trumarán se zformovalo procesí, které mě chtě nechtě vcuclo a vedlo Hradcem Králové, kde jsem byl dnes také vůbec poprvé. Známé Bachovo *Preludium a fuga C-dur* linoucí se z klavichordu ve smířickém kostele bylo dalším neznámkovským obohacením.

Po posledním absolvovaném bodu programu, to jest bizarní show v jaroměřském divadle, která by leckterými složkami mohla konkurovat i pražským Vinohradům, vysedávám v šapitó, formuluju myšlenky, přičemž se mi nestydatě sbíhají sliny na vychlazeného Otakara (*to je pivo, pozn. Tyltyl*). Ve výsledku se po dnešku cítím jak ten Harpagon, který si za celý den nasyslil četné poklady, které mu nikdo neodcizí. Snad jen ten pupek mi zpod trika nekouká, protože na jídlo kvůli vši té kultuře příliš nedošlo. A tak se za zvuků *In the Jungle* podobně jako kuchař Jakub vrhám do divadelnické společnosti, abych využil zbylý čas vyhrazený na svoji kuksovskou návštěvu a zaměstnal své doposud střízlivé buňky hledáním ztraceného baroka.

JIŘÍ JELÍNEK:

„ČLOVĚK MÁ LOUTKOVĚ PŘEMÝŠLET“

ZPOVĚDNICE | PUK

Důležitá informace úvodem:

V programu je napsáno, že předváděčka semináře bude v maštali, ale bude se hrát v bistru U Zlatého slunce. V 10:10, aby diváci stihli v klidu přejít. Až skončíme, pozvánka č. 2: jde o hodně netradiční místo a není to moc barokní představení, ale na nádraží hrajeme *Velkou vlakovou pohádku*, a protože jde o výuku, bude to jediný vlak, co tam ten den přijede. Takže všechny moc zvu na 11 hodin, bude to celé pro děti.

Máte široké pole působnosti, jste výraznou postavou divadla pro děti a mládež, hrajete v kapele... Jaké místo má mezi vším ostatním loutkařina?

Jsem z Hradce Králové a v Jesličkách (*dnešní Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, pozn. red.*) jsem chodil k Jirkovi Polehňovi, se kterým jsme pracovali s loutkami, i si je sami vyráběli. Ale už když se ve čtvrté třídě paní učitelka ptala, čím chceme být, mám v sešitě napsáno: „*Chci bych brát loutkama, aby se děti smály.*“ Takže se to splnilo. Nejdřív přišly loutky, potom všechno ostatní.

Jde o váš první workshop nebo jste zkušený lektor?

Kdysi jsem dělal workshopy furt a furt a furt, ale tenhle je pro mě slavnostní, protože jsem asi tři roky žádný nevedl. Letos jsem měl nabídku vést workshop na Jiráskově Hronově, ale vyhrál Kuks.

Obligátní otázka, jaký je váš vztah k baroku?

Když se řekne baroko, tak si nejdřív představím tlustou ženu, to asi každý. Nejsem vůbec odborník, ale moc na mě působí. Po včerejším představení Geisslerů jsem dvojnásobný milovník baroka. A na Kuks jsem často jezdil jako dítě, pak jsme tu hráli s divadlem DNO. Baroko je pro mě Kuks.

Máte nějakou oblíbenou loutku?

Ty co přijdou.

A s jakými loutkami nejradši pracujete?

Když jste z Hradce, Divadlo Drak Josefa Krofty vás nemůže minout. Mě tenhle způsob práce hodně chytil. Třeba zrovna v tomhle semináři bude málo loutek, přestože nám jich Jarka Holasová půjčila hodně, ale podle mě si každé dílo řekne samo. Některá představení jsou loutková, přestože je tam loutek minimum, jsou to spíš materiály nebo předměty. Člověk má spíš loutkově přemýšlet.

Takže se necháváte už při dramaturgii inspirovat i loutkami a materiálem, se kterým budete pracovat?

Není to tak, že bych myslel dřív na loutky, myslím na divadlo a loutky mám hodně rád, takže k nim moje práce přirozeně sklouzne. Na počátku každé inscenace dlouze a nudně mluvím o tom, že je pro mě důležitý, kdo loutku vodí, proč ji vodí, co to znamená, jestli je loutka ráda, že ji vodí, jestli ji člověk bere do ruky, protože se ta loutka zrovna narodila nebo proto, že ji chce manipulovat. Podle mě je to přemýšlení o vztahu.

Jak tedy vlastně vypadá práce ve vašem semináři?

Řekl jsem si, že je čas na upřímnost. Tak jsme si sedli a řekli, co kdo chceme a všichni jsme se shodli, že chceme hezký týden v hezkém prostředí a vedle toho přičuchnout k něčemu, co někdo z nás ani nezná, většina těch lidí nejsou loutkáři. Ale přičuchnout neznamená, že se tím musíme nutně zfetovat. To znamená, že je podle mě stejně důležité si na semináři tři hodiny povídat o tom, co nás baví za divadlo a nedívaldo, o architektuře, o filmech, kdo viděl posledního Tarantina a kdo na něj teprve půjde. Dneska jsme si třeba povídali o včerejším Geisslerim představení, ale není to povídání lektor kontra frekventanti, spíš takové kydy, normální povídání. Jinak jsme myslím docela pilní. A nejvíc mě na tom baví, že to není jen moje dílna, ale že je to propojené s muzikanty Tomáše Alferiho, myslím, že by z toho mohl být pěkný desetiminutový barokní zážitek.

Děláte divadlo pro děti, zkoušel jste i divadlo s dětmi?

To ne, dětské divadlo nedělám, moje preference je divadlo. Je to klišéčko, ale vždycky říkám, že bych rád dělal divadlo pro děti tak, aby na něj chodili i dospělí, a divadlo pro dospělé, na které by chodily i děti.

Máte ještě nějaké pole neorané, které byste rád zmapoval?

Bylo by supr, kdyby každá další inscenace byla pole neorané, ale člověk už používá svoje stereotypy a postupy, úplně tomu neuteče... asi jako baroku.

HLEDÁNÍ ZTRACENÉHO HUDEBNÍ NASLOUCHÁTKO | CARMEN

Druhý festivalový den se nesl v duchu ztraceného a znovu nalezeného baroka. Měla jsem tu čest poslechnout si hned dva koncerty, které nalézaly ztracené. Každý jiným způsobem a s jiným nábojem. Co mě zvláště potěšilo, byla skutečnost, že v obou případech byly tím objeveným barokním pokladem písně a skladby z našich českých luhů a hájů. Muzikologické srdéčko vždycky potěší, když si nějaký ten nadšenec dá práci s obrodou české hudební kultury. Abych však nesklouzla k frázím o vlastenectví, vydám se rovnou k věci – na nádvoří do Hradce Králové a do barokní kaple Zjevení Páně ve Smiřicích.

LIDOVÉ VESELÍ

Zpěvu i instrumentálního doprovodu barokních písní z kancionálu *Slavíček rajský* se ujal multiinstrumentalista a zpěvák **Michael Pospíšil**, jeho kolegové a **dětský folklórní soubor Barunka**. Výběr repertoáru se v mnoha případech shodoval se stále ještě živou produkcí v českých kostelích a potvrzoval tak, že tyto písně ještě ztraceny nejsou! To, co ve skutečnosti představovalo hledání ztraceného, nebyly písně samotné, ale jejich provedení. Zpěvačky a zpěváci v tradičních lidových krojích navodili atmosféru milého setkání vesnických lidí, kteří si chtějí užít prostou chvíli radostného veselí a společně si zazpívat, snad i zatančit. Jednoduše tak posluchač zapomněl na drobné hudební nedostatky a mohl si užít věrohodnou dobovou interpretaci prosté lidské radosti.

MAXANT NALEZEN; ZNÍ VEDLE BACHA

Během odpoledního koncertu na varhany a klavichord v kapli Zjevení Páně hudebník **Jaroslav Tůma** našel ztraceného Jana Vojtěcha Maxanta. A my společně s ním. Koncert započal několika hity od Bacha a Myslivečka a pomocí důmyslného střídání jemně znějících varhan s ještě intimnějším klavichordem varhaník vykouznil unikátní atmosféru. V délkách závěrečných akordů, které si obzvláště užíval, zněly varhany v krásných, uklidňujících alikvótních tónech, ve kterých jsme se mohli lehce ztratit. Kdo se ovšem neztratil, byl skladatel Maxant umístěn na konec programu. Po vybidnutí nás diváků, abychom sami posoudili, zda je méně známý skladatel hoden místa vedle velkých mistrů, nám byly předneseny o něco prostší a jednodušší skladby, které se ovšem v Tůmově provedení mistrům zajisté vyrovnaly a byly důstojným završením koncertu.

TO JMÉNO ZNÁ I KRÁL

DIVADELNÍ KUKÁTKO | PRAŽSKÝ FLAMENDR

Ambiciózní režie Jana Sklenáře zaplnila a oživila jaroměřické divadlo inscenací *Lakomec a další světci*. Samotný název dává tušit, že nepůjde pouze o snahu zahrát si Molièrovu často uváděnou hru, ale že dramaturgie (Miroslav Zavičár) zakomponuje do příběhu o lakomém otci i postavy z dalších autorových dramat.

V úvodu mě láká jednoduchá perspektivní scéna – kulisy sloupů podpírané sochami, v pozadí s Harpagonovým domem, mi přijdou jako střízlivé (byť dobově nepřesné) zázemí, ve kterém si mohou postavy dovolit téměř cokoliv. V první půli inscenace se tak i děje – lehké hrátky se schováváním za sloupy, procházky milenců, paranoidní Harpagon hlídající svůj poklad...

První dramaturgicko-režijní problém přichází s nejasným výkladem vedlejších postav: od Pierota s provazochodeckou družkou přes šarlatánského doktora, který po zdravém nemocném Anselmovi hází choroby s teleshoppingovou svižností, až po muzikálový hit doplňující demonstraci za pravdu a lásku v podání Molièrových postav.

S Harpagonovými námluvami se naráz ocitáme v jiném světě. Čas v něm plyne pomaleji, hudba je v něm parádně nesnesitelná a scéna čím dál nápadněji připomíná noční taneční klub Pantheon, kterému se v Plzni s radostí vyhýbám. Divadlo se rozezní divokou diskotékou plnou bizarních postav. Zejména králem, který se rozhodl ke hře připojit a předvést svoje tany, později krajkově nechutným Harpagonem (po vzoru syna) toužící po mladé nevěstě.

Nicméně se celou druhou polovinu inscenace děje malý zázrak: divák nemusí z pocitu trapnosti zalézat pod sedačku nebo klimbat nad přítelovým ramenem. Hercům totiž za neuvěřitelných 150 minut kupodivu nespadne řemen.

Všechny zmíněné věci jsou totiž způsobeny nepřesnou režii, která neuhlídala onu hranu mezi fraškou a trapností, vtípem a vulgárností. Herci jsou zdravě sebejistí, nadšení, energičtí a technicky zdatní. Srozumitelně „ukřičí“ divadlo a snaží se scény zaplnit entuziasmem a občas bohužel lehce nekoordinovaným pohybem po jevišti. Díky tomu odhalíme, že problém netkví v početném ansámblu, ale spíše v chybějícím vyložení mizanscény. Nabízí se spousta otázek vycházející zase z té jedné jediné: proč si brát zrovna Lakomce a proč připojovat „další světce“ (kteří tam vlastně nejsou), proč poukazovat na aktuální souvislosti a co tím vším chceme sdělit dnešnímu divákovi...

Nakonec ale samozřejmě dojde na šťastné shledání matek, otců, dcer a synů, Harpagon je uvězněn ve svém paranooidním zámku s truhlou peněz a my můžeme jít spokojeně domů. **Jen absolutně nevím, co s tou Pernellovou z Tartuffa.**

TI, KDO ZA TO MŮŽOU

SEEMANŮV ANSÁMBL | PRAŽSKÝ FLAMENDR & KAT MYDLÁŘ

Tři (ctnostně neřestné) otázky pro naši redakci.

* * *

Jaká je tvá, samozřejmě podle tebe, největší ctnost?

Pražský flamendr: Donebevolající upřímnost.

Kat Mydlář: Přiznaná záliba v rozličných neřestech
a spolehlivost být komplicem při
špatnostech všeho druhu.

Jaká je tvá, samozřejmě podle tebe, největší neřest?

Pražský flamendr: Vokukování herců samozřejmě.

Kat Mydlář: Demaskování neřestí jiných osob.
Obzvláště těch neřesti maskujících.

A teď barokně: k čemu ti dopomáhá Bůh?

Pražský flamendr: K životu, ve kterém je mnohem víc
krásného nežli špatného, ve kterém
mám s kým pořádek chodit do divadla,
k trpělivosti, když moje matka pokouší
můj smysl pro pořádek nebo mi nepeče
trouba... K životu nacpanému
festivalama, nedočenými knížkami,
plným püllitram a hlasitým smíchem,
kterým můžu vytrvale vyrušovat okolí.
K lásce k lidem no, ve zkratce.

Kat Mydlář: K balancování na hraně mezi
neřestnými cnotmi a cnostnými
neřestmi.

HÁDEJ, HÁDEJ HADAČI: DÍL DRUHÝ

ZÁHADA HUDEBNÍ | TEN, CO SE OHLÉDL

SPERANZA

*Ecco l'atra palude, ecco il nocchiero
Che trube gl'ignudi spirti a l'altra riva,
Dove hr Pluton de l'ombre il vasto impero.
Oltre quel nero stagno, oltre quel fiume,
In quei campi di pianto e di dolore,
Destin crudele ogni tuo ben t'asconde.
Or d'uopo è d'un gran core e d'un bel canto.
Io sin qui ti hñ condotto, or più non lice
Teco venir, ch'amara legge il vieta,
Legge scritta co'l ferro in duro sasso
De l'ima reggia in su l'orribil soglia,
Ch'in queste note il fiero senso esprime:*

LASCLATE OGNI SPERANZA N' VOI CH'ENTRATE

*Dunque, se stabilito hai pur nel core
Di porre il piè nella Città dolente,
Da te me'n fuggo e torno
A l'usato soggiorno.*

SPRÁVNÁ ODPOVĚĎ Z MINULÉHO ČÍSLA: CARAVAGGIO – „VEČEŘE V EMAUZÍCH“

Caravaggio, vlastním jménem Michelangelo Merisi, se narodil v obci Caravaggio v Lombardii nedaleko Milána v roce 1571. Jeho život byl krátký (zemřel v roce 1610) a plný bouřlivosti, násilí, potyček, nečekaných zvratů a výtržností. V jedné z jeho častých šarváték dokonce zabil svého soka a musel se dlouhou dobu skrývat. Nakonec umírá zcela osamocen. Jeho hrob se nepodařilo nalézt. Caravaggio je proslaven do té doby neznámou hloubkou realistčnosti svých děl, kompozicí zcela se vymykající chápání jeho doby a neuvěřitelnou hloubkou práce se světlem, stínem a tmou. Jeho práce se šerosvitem, proslulé „chiaroscuro“ se stalo symbolem většiny jeho obrazů. Je považován za zakladatele barokního realismu, který pak na několik staletí ovládl evropské malířství.

VYSLYŠENO Z AMBROŽOVA ÚLU

BAROKNÍ KECÁTKO | BAROKEM BLOUMAJÍCÍ VOSA

bizarní požadavky na BarOko:

„Mohu si tady odložit makrelu?“

„Víte, že je tu pole s kukuřicí? Tak to hodíme na gril?“

„Můžu vám to poslat na účet, až odjedu z Kuksu?“

zaslechnuto v šapitó:

„Ale kdyby neměli koule, tak do toho nejdou.“

„Edita krade šalvěj na zahradě.“

doplňujeme „cimrmanovské desatero“:

„Nelez k portálům, nejsou vysvěcený!“

„Při standing ovation nemusíš stát, nechceš-li.“

„Hlad si pupík, je to herectví.“

pozdní momentka z redakce:

„Nechceš panáka?“ – „Já chci tohle k*rva dopsat!“

--- „Já bych ti ho přinesla.“

Kukský reflektář slouží hlavně k podávání zpětné vazby organizačnímu týmu.

Vystavení trpaslíci se bouří a svévolně opouštějí svá stanoviště, mějte se tedy prosím na pozoru. Původcem je ten ztracený.

Soubor Diverzanti vyslali svou režisérku, aby rozvrátila pracovní nalaďenou redakci.

KK